

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K.
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Oglaš: enostopna min vrsta za
enkrat 280 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Licealna knjižnica

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 360.

Uprava:

Marijin trg. Telefon 44.

Pavšalni franko, opisi se ne vračajo.
Ijem je priložiti znamke
za odgovor.

Ljubljana.

Italija za sporazum v vprašanju Reke?

POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO O REŠKEM VPRAŠANJU. — D'ANNUNZIO ZA RAPALSKI DOGOVOR.

Rim, 21. marca. (Izv.) Minister za zunanje stvari Schanzer je imel v sestanju isti ekspozicije o zunanji politiki, kakor v poslanski zbornici. Posebno obširno se je bavil z reškim vprašanjem. Dejal je, da se vrše pogajanja z jugoslovansko vlado o sporazumu glede rešitve reškega vprašanja. Obe vladi bosta sestavili posebno komisijo, ki naj uredi to vprašanje. Zunanji minister Schanzer je izrazil upanje, da se sporazum čimprej ugodno zaključi. (Naša vlada o tem vprašanju seveda ne da nobenega glasu od sebe.)

Sušak, 21. marca. (Izv.) Svoji so italijanski vojniki začeli streljati brez vsakega povoda na našo obmejno stražo pri Orehoviči. Od naše strani ni bil nihče ranjen.

Reka, 21. marca. (Izv.) Vojaški poveljnik Cabrera je prejel dopis predsednika konstituyente dr. Rudana, v katerem mu sporoča, da ne more sklicati konstituyente. Istega mnenja je tudi podpredsednik Brassi.

Rim, 21. marca. (Izv.) D'Annunzio je poslal vojaškemu svetu na Reki

spomenico, v kateri ga pozivlje, naj vzpostavi v mestu mir in priliko za delo. Rapalsko pogodbo smatra za zakon domovine, kateremu se je treba pokoravati.

Sušak, 21. marca. Za predsednika konstituyente na Reki je imenovan dr. Rudan, ki je izjavil italijanskemu poslaniku Castelliju, da namerava sklicati konstituyente. Prva seja se ima vršiti danes popoldne. Fašisti so proti konstituenti in zahtevajo, naj izvršuje vlado še nadalje trojica oseb Pogajanja pa niso imela dovolj uspeha, vsled česar bo konstituenta najbrže sklicana brez natančnega programa. Vojaški poveljnik Cabrera je izdal proglas, v katerem sklicuje konstituyente za danes, 21. marca in pravi, da je sklicanje potrebno v interesu Reke in domovine. Cabrera pravi v proglasu, da je konstituenta zajamčena zakonitost in vsa svoboda. Kakor se doznava, se avtonomisti ne bodo udeležili sej konstituyente.

Boj za volil. red v oblastne skupščine se nadaljuje.

ŠE NOBENEGA OPORČUNA MED VLADNIMI STRANKAMI. — ČE SE VLADNE STRANKE NE SPORAZUMEJO, BODO OPOZICIJSKE STRANKE ZAPUSTILE PARLAMENT.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Danes popoldne so se sestali zastopniki vladnih strank h konferenci, na kateri so razpravljali o členu 44 zakonskega predloga glede srezke in oblastne samouprave. Debatu je bila zelo dolga in živahna. Tekom razprave se je pokazalo, da se radikalci in demokrati ne strinjajo glede volilnega reda. Težkoče so tem večje, ker zastopajo radikalci stališče, da je volilni red za oblastne skupščine v tesni zvezi z volilnim redom za narodno skupščino. Muslimani in samostojna kmetijska stranka so se pridružili stališču demokratov. Ker se stranke niso mogle sporazumeti, so sestavile poseben odbor, ki naj razpravi o tem vprašanju. Ta odbor tvori po šest demokratov in radikalcev. Za danes popoldne je določena prva seja tega posebnega odbora.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Danes so imeli vsi parlamentarni klubi svoje seje, na katerih so razpravljali o členu 44 zakonskega predloga glede srezke in oblastne samouprave. Na teh konferencah so klubi določili svoje stališče, ki naj ga zaupajo na skupnih konferencah.

Zagreb, 21. marca. (Izv.) Današnja »Tribuna« objavlja sledeče poročilo o parlamentarnem položaju v Beogradu. Ker finančni minister dr. Kosta Kumanudi noče umakniti

svojega zakonskega predloga glede odlaganja plačevanja trgovskih dolgov v inozemstvu, je postal položaj zelo napet, tako da je bilo pričakovati krize. Splošno se računa s tem, da bodo radikalci glasovali proti predlogu. Zaradi tega so se sestali načelniki vladnih klubov, da se domenijo glede odgoditve tega zakonskega načrta. Iz tega je jasno razvidno, da v obeh klubih prevladuje struja, ki je nasprotna krizi. V poučenih krogih se zadržuje, da bo to premirje v vladnih skupinah, ki že samo na sebi kaže, da je napetost nekoliko ponesihala, trajalo do glasovanja o novem volilnem zakonu. Potem pa je računati s tem, da kriza ponovno izbruhne, ker radikalci stremijo za tem, da izvedejo sami nove volitve. Da je za enkrat odstranjena kriza je pripisati tudi dejstvu, da so zemljoradniki in ostale stranke v opoziciji jasno zapretele, da bodo zapustile parlament in prepustile glasovanje o zakonskem načrtu glede upravne razdelitve države vladnim strankam samim, ako pride do razkola med vladnimi strankami. Ako pride res do tega, bo to zelo neugodno uplvalo na razmere v državi, zlasti pa na našo zunanjo politiko. Da se torej trenutna kriza prepreči, so vladne stranke sklenile ta sporazum.

Jugoslavija naj bo eksploatacija objekt carskega in amer. kapitala.

BEOGRADSKA PORODICA PRODAJA JUGOSLAVIJO. — DOBIČEK POSAMEZNIKOV NAD SPLOŠNIM DOBROBITOM DRŽAVE.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Tukajšnji list »Videlo« objavlja članek pod naslovom »Pred jugoslovansko Panamo«. V članku razpravlja o napadu, ki se pripravlja na naše narodno gospodarstvo in sicer pri zgradbi železnice. Nekateri ruski in ameriški kapitalisti snujejo delniško družbo, ki bi imela več milijonov dolarjev na razpolago. Snovateli te delniške družbe so dobili na svoje strani več poslancev vladnih strank, nadalje razne vplivne osebe, med njimi visoke državne uradnike. Obljubili so jim visoke nagrade, ako se akcija ugodno izvede. Višjemu uradniku nekega ministrstva je bilo obljubljenih 44 milijonov dinarjev. Tudi ostalim osebam, ki so

jih pridobili na svojo stran, so obljubili visoke nagrade. Ta delniška družba bi dobila vse pravice za eksploatacijo rudnikov ter gradbo mostov in ladij. V prvi vrsti bi se zgradili dve glavni progi iz Beograda v Metković v Dalmaciji in iz Pančeva preko Beograda do Bosanske Mitrovice. Družba naj bi 80 let obratovala ti železniški progi, država pa bi imela pravico njih odkupiti, ako plača investiran kapital v dolarjih. Glavni odbor te delniške družbe tvori 7 članov, delničarji jih pa volijo pet. Ako se to posreči, bi ti ljudje spravili vse gospodarstvo Jugoslavije v roke inozemcem, ki bi našo državo popolnoma izrabili.

NEMČIJI SE JE GLEDE REPARACIJ DOVOLIL MORATORIJ.

Pariz, 21. marca. (Izv.) Današnja razpravljanja reparacijske komisije so se nanašala na obnovitveni načrt, ki se tiče načelne finančne kontrole nemške države, zlasti pa njenih carin. Da se olajša izvedba dogovorov, ki sta jih sklenila Louchet in Demelmans, izplača Nemčija stvarne dajatve, ki jih ni izročila v gotovini. V vprašanju moratorija, ki naj se Nemčiji na podlagi dogovorov v Cannesu dovoli za 1. 1922, se je dosegel sporazum.

MINISTER HRIBAR ODLIKOVAN Z FRANCOŠKIM KOMANDERSKIM KRIZEM.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Francoski poslanik na našem dvoru Simons je povabil za petek, dne 24. t. m. k sebi na obed ministra za zunanje stvari dr. Momčilo Ninčiča, predsednika narodne skupščine dr. Ivana Ribarja in pokrajinskega namestnika za Slovenijo Ivana Hribarja. Pri tej priliki jim izroči komanderski križec častne legije, ki jim ga je podelil predsednik francoske republike Millerand.

PRIBIČEVIĆ JE Vendar VLOŽIL TOŽBO PROTI PROTICU.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Minister prosvete Svetozar Pribičević je večeraj popoldne pri tukanjem sodišču vložil tožbo proti poslanicu Stojanu Proticu zaradi znane afere Hercigonja. (Jako radovedni smo, če se bo drznil Pribičević stopiti pred sodišče kot navaden državljan!)

V ALBANIJ VLADE RED IN MIR!

Beograd, 21. marca. (Izv.) Kakor javljajo z albanske meje, so vladne čete popolnoma porazile vstaše. V južni in v srednji Albaniji je vzpostavil mir. Oddelki vladnih čet hodijo po deželi in lovijo vstaše, ki pridejo pred sodišče.

POLETNI ČAS SE NE UVEDE.

Beograd, 21. marca. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko so se vršile konference glede uvedbe poletnega časa. Zadnja konferenca je bila v nedeljo dne 18. t. m., na kateri se je sklenilo, da se letos poletni čas v naši državi ne uvede.

ZBOROVANJE DRUŠTEV ZA ZAŠČITO DECE.

Beograd, 21. marca. (Izv.) V četrtak, dne 23. t. m. se v Beogradu sestanejo zastopniki vseh društev, ki se bavijo z zaščito dece. Inicijativo za to konferenco je dalo ministrstvo za socialno politiko, oddelek za zaščito dece.

POGAJANJA MED ČESKOSLOVANSKO IN RUSINSKO.

Praga, 21. marca. (Izv.) Večraj so se tu začela pogajanja med českoslovaško vlado in rusinskimi zastopniki karpatsko-ruskih političnih strank glede razmer v tamošnjem ozemlju. Jutri se začne pogajanja z zastopniki socialno-demokratske, madžarske in zidovske stranke o pravnih, šolskih in proračunskih vprašanjih, kakor tudi glede razpisa novih volitev. Kakor poroča »Prager Presse«, se stranke v splošnem strinjajo z delovnim programom ki ga je izdelala vlada.

RESEN POLOŽAJ NA IRSKEM.

London, 21. marca. (Izv.) Listi poročajo, da je položaj na Irskem zelo resen. »Pall Mall and Globe« javlja, da se mrzlično pripravljajo na mesčansko vojno, o kateri mnogi pravijo, da je neizogibna.

ATENTAT NA KITAJSKEGA POSLANIKA V PARIZU.

Pariz, 21. marca. (Izv.) Neki kitajski dijak je danes štirikrat ustrelil na avtomobil kitajskega poslanika. Poslanik ni bil ranjen, pač pa je en strel zadell v glavo inženerja, ki je spremljal poslanika. Napadalec se je sam javil policiji. Trdi, da je poslaniku zelo slabo zastopal v Parizu interese Kitajcev.

LJENIN OPASNO BOLAN.

Berlin, 21. marca. (Izv.) Zdravnik dr. Klemper je bil poklican v Moskvo, kjer naj preišče Ljennina, ki je že več dni opasno bolan. Poklicala ga je sovjetska vlada.

22. marec vesti.

Curlih, 21. marca. Berlin 1.76, New York 514, London 22.48, Pariz 46.10, Milan 26.10, Praga 8.95, Budimpešta 0.63, Zagreb 1.60, Varšava 0.13, Dunaj 0.0625, avstrijske krole 0.07.

Berlin, 21. marca. Dunaj 3.98, Budimpešta 35.56, Milan 1473.50, Praga 496.50, Pariz 2602.35, London 1252.70, New York 288.21, Curlih 5554.35.

Praga, 21. marca. (Izv.) Dunaj 0.68, Budimpešta 6.95, Pariz 517.50, London 253, New York 57.45, Curlih 1128, avstrijske krole 0.68, ital. lire 291.

Dunaj, 21. marca. (Izv.) Devize. Zagreb 2197-2203, Beograd 8768-8792, Berlin 2582.50-2592.50, Budimpešta 899.50-905.50, London 32.575-32.625, Milan 37.520-37.580, New York 7456.50-7468.50, Pariz 660.50-661.50, Praga 12.665-12.685, Sofija 4895-4905, Curlih 145.375-145.625, Valuten. Dolari 7406.50-7418.50, bolgarski levi 4795-4805, angl. funti 32.375-32.425, franc. franki 65.750-65.850, ital. lire 36.970-37.030, dinari 8748-8772, rom. lei 534-5356, švic. franki 143.575-144.125, českoslovaške krole 12.640-12.660, madž. krole 912-918.

Zagreb, 21. marca. Devize. Berlin (ček) 0-120, (izplačilo) 120-128, Bukarešta 235-240, Milan 1620-1650, London (izplačilo) 1350-1380, (ček) 0-1350, New York 290-295, Pariz 2800-2900, Praga (izplačilo) 605-620, (ček) 0-610, Svica 5850-5900, Dunaj 4.50-5.10, Budimpešta 44-45, Valute. Ameriški dolarji 290-295, avstrijske krole 0-5.50, českoslovaške krole 580-590, nemške marke 118-120, italijanske lire 0-1600.

Beograd, 21. marca. Na današnji borzi je zaključila deviza Berlin po 29.75, Italija je bila zahtevana po 380, London 350, Pariz 650, Praga 145, Svica pa po 1500. Deviza Dunaj je zaključila po 1.22, New York pa po 78.50-79.

Spomini.

20. marca smo praznovali žalostno obletnico, ko je morala naša država podpisati mednarodno pogodbo, ki je odtrgala od Slovenije najboljši del in ga pridela italijanskemu kraljevstvu. Samo ob sebi se nam vrine mučno vprašanje: koliko teh obletnic bomo morali še praznovati? Kje je tista pot, ki gotovo vodi do cilja?

Predvsem je gotovo eno: naše kraje bomo dobili nazaj samo tedaj, če je v nas neomajna volja in prepričanje, da jih moramo dobiti nazaj. In tukaj moramo z žalostjo ugotoviti, da je ta trdna volja in prepričanje resno ogroženo. Kajti pri notranji ureditvi naše države so se odločilni faktorji vse premalo ali nič ozirali na naš zunanji problem. In tako smo zabredli v tako notranjo situacijo, ki nam obeta desetletja ustavnih bojov, če se odločujoči faktorji ne iztegnijo ob enajsti uri. Kdo si more misliti, da bomo imeli pri takih težkih notranjih bojih še vedno toliko elana, da ne začnemo počasi pozabljati na zgubljeno — dokler popolnoma ne pozabimo! Kajti bodimo si na jasnem: z besedami, in še tako lepimi, ne bomo opravili ničesar, temveč treba bo dela, dela in zopet dela, da nas ugodni trenutek ne najde nepriljubljenih. In to delo mora biti nesebično in niti senca kakšnega strankarstva se ne sme vrniti vmes. Zato vprašamo: ali je tako delo mogoče pri sedanjih zastupljenih političnih razmerah? In kdo je kriv, da se morajo trčiti moči naroda v notranjih političnih bojih, mesto, da bi koncentrirali vse energije nazven? Ali so odločujoči faktorji kdaj pomislili na to? Ali ne bi bila nerazdeljena Slovenija večja atrakcijska sila za brate okrog meja kot pa dve neizrazni, od Avstrije podedovani politični oblasti? Kaj bi bolj vleklo neodrešene brate: ali država z avtonomijami, v katerih bi živeli zadovoljni Jugoslovani, ali pa centralizirana, mehanično razdeljena država, v kateri divjajo notranji politični in kot njih posledica plemenski in kulturni boji? Ta vprašanja smo stavili v premišljevanje vsem Slovincem, odločujočim in neodločujočim.

Ker pa je naše vprašanje tudi zunanje politično, ne moremo prikriti bojazni, da se nam zdi, da ni naša sedanja zunanja politika usmerjena samo na ta cilj, da odrešimo enkrat svoje brate. Zdi se nam namreč, da je naša zunanja politika diktrana od simpatij in antipatij, ki ne stoje v nobeni zvezi s tem našim kardinalnim problemom. Naša zunanja politika ni načelna in širokoptezna, ampak raste iz naših ozkih strankarskih razmer in se ne more znati v strujah, ki gredo danes preko sveta. Mi ne hodimo, mi tavamo. In tavači niso še nikdar preobrazili sveta.

Če torej pogledamo objektivno našo notranjo in zunanjo politiko, moramo z žalostjo ugotoviti, da ji ni izhodišče in povratna točka problem osvoboditve bratov, ampak da se je izgubila v močvirju strankarskih bojov. To pa ni pot, ki vodi do cilja.

Iz narodne skupščine.

NAŠA VLADA SE NI POGOJALA Z ITALIJANSKO VLADO O BAROŠKI LUKI. — KRISTAN ZA ENERGIČNO INTERVENCIJO V REŠKEM VPRAŠANJU.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Na današnji seji skupščine odgovarja dr. Momčilo Ninčič na vprašanje poslanca Moskovljeviča o delovanju ruskega generala Wrangla ter pravi, da se bivanju ruskega generala Wrangla na ozemlju naše države ne more pripisati nikakva vojaško-politična važnost. Posl. Moskovljevič izjavlja, da se ne zadovoljuje z odgovorom zunanje ministrice, ker ima dokaze za vse to, kar je navajal v svojem vprašanju. O zadevi bo še obširno razpravljaj, ker smatra za potrebno, da stavi tozadevno interpelacijo. — Zunanji minister dr. Ninčič odgovarja nato na vprašanje

zemljoradnika Voje Laziča o baroški luki in veli, da naša vlada ni imela nikakih pogajanj z italijansko vlado o tem vprašanju. Posl. Lazič se zadovoljuje z ministrovim odgovorom. Minister dr. Ninčič odgovarja nato na vprašanje socialista Etibna Kristana glede dogodkov na Reki, ter veli, da nima dodati ničesar več k svojemu odgovoru, ki ga je že prej podal v tej zadevi. Poslanec Kristan se poslužuje določbe novega poslovnika ter obširno replicira na ministrov odgovor in izjavlja, da se z njim ne zadovoljuje. (Obširnejše poročilo o tej seji skupščine prinesemo jutri.)

Priprave za genovsko konferenco.

VSE DRŽAVE SE PRIPRAVLJAJO ZA GENOVSKO KONFERENCO. KONFERENCA V NAŠEM SOCIJALNEM MINISTERSTVU. — RUSKO-POLJSKA-BALTIŠKA PREDKONFERENCA ZA GENOVO. — POINCARE SE NE UDELEŽI GENOVSKO KONFERENCO.

Pariz, 21. marca. (Izv.) Priprave za gospodarsko konferenco v Genovi hitro napredujejo. Angleška delegacija bo stanovala v hotelu »Eden«. Ministrski predsednik Lloyd George in angleški zunanji minister lord Curzon bosta stanovala v zasebnih hišah. Delegacije posameznih držav bodo zelo številne. Tako bo nemška delegacija obstojale iz 80 članov, italijanska bo štela preko 100 ljudi, norveška bo imela 8 delegatov, švedska deset, španska 15, Avstrija 6, Madžarska 7, Rusija 80, Češkoslovaška 15, Poljska 35, Grška in Rumunija 20 do 25, Albanija pa 2 delegata. Jugoslavija bo imela najbrže 12 delegatov.

Pariz, 21. marca. (Izv.) »Temps« objavlja članek o programu gospodarske konference v Genovi in poudarja, da morajo imeti zastopniki vseh držav enake pravice in svobodno besedo. Predvsem je treba proučavati finančna vprašanja in reforme uprave, ki naj omogočajo gospodarski razvoj Srednje Evrope.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Te dni se v ministrstvu za socialno politiko sestane konferenca, na kateri se zavzame stališče napram konvencijam, ki naj se sklenejo na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi. Načrti teh

konvencij predvidevajo ureditev delovnega časa in delovnih pogojev ter zavarovanje pomorščakov.

London, 21. marca. (Izv.) Diplomatski poročevalec lista »Daily Telegraph« piše: Izvedenci za predpovedovanje h genovski konferenci, ki se odpravi danes, so dospeli v London. Angleška in italijanska spomenica imata marsikaj skupnega, pravtako tudi francoska in belgijska.

Varšava, 21. marca. (Izv.) Rusko zastopništvo v Varšavi je obvestilo poljskega ministra zunanjih poslov Skirmunta, da namerava povabiti Poljsko in baltске države h konferenci, ki naj se v kratkem vrši v Moskvi, in na katere dnevnem redu naj stoji vprašanja, ki se bodo obravnavala na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi. Poljska vlada je povabila sprejela s pridržkom, da se čas za moskovsko konferenco tako izbere, da se bodo mogle glede tega odločiti baltске države.

Pariz, 21. marca. (Izv.) Potrjuje se vest, da se francoski ministrski predsednik Poincare ne napoti v Genovo k mednarodni gospodarski konferenci, ker se radi bivanja predsednika republike Milleranda v Algiru ne more odstraniti za dalje časa iz Pariza.

Pri naročilih se sklicujte na oglase v »Jugoslaviji«!

Redukcija uradništva.

Beograd, 18. marca 1922.

V pritičju parlamenta, v sobi št. 9 se kot posledica dosedanjega strankarskega vladnega režima vrši že nekaj dni strašna sodba nad tisočimi ubogimi uradniškimi rodbinami. V misli sklepa ministrskega sveta mora biti redukcija uradništva izvedena do 1. aprila, zato se mora parlamentarni odbor silno žuriti. Seje ima vsak dan od 3. do 7. ure popoldne, včasih tudi dopoldne.

Ta odbor šteje 12 članov in sicer 7 poslancev in 5 zastopnikov uradniških organizacij. Predsednik odbora je demokratski poslanec dr. Timotijevič, podpredsednik pa zastopnik uradništva prof. Gjuričič. Izmed slovenskih poslancev se udeležujejo sej poslanec Rajar, posl. Zebot kot namestnik dr. Korošca, in posl. Brandner kot namestnik posl. Pejovića. Uradniške organizacije — ne vem po čigavi krivdi — niso imenovale nobenega Slovenca, pač pa so dale Slovincem milostno enega namestnika, ki pa redkokdaj pride na vrsto, istotako kakor posl. Reisner nikdar ne more priti na vrsto kot namestnik dr. Timotijevića, kajti demokratski niti toliko ne upoštevajo svoje slovenske kolege, da bi jim dali priliko, braniti interese uradništva vsaj takrat, kadar je na dnevnem redu redukcija uradništva v Sloveniji. Da bi se posl. Reisner sam ne pobrigal za to, tega si ne moremo misliti. Predmet pa je tudi eden dosedaj najvažnejših.

Kako se vrši redukcija? Ali tako pošteno in pravično, kot je »Jutro« pisalo?

O kaki pravičnosti ne more biti govora že zategadelj, da je treba sila hiteti. Člani komisije si ne morejo nabaviti vseh potrebnih podatkov, si ogledati pisarne itd. in ni za nje ničesar drugega merodajno nego številke, ki leže pred njimi v bučnem spisu in zahteva finančnega ministrstva, da je treba število uradništva znižati v celoti za najmanj 30 odstotkov. Res je, da prisotnost sejam tudi referenti dotičnega ministrstva, kateri lahko zagovarjajo svoje stališče; toda vedno se večina odbora na nje ne ozira, ker je vezana na zgornjo zahtevo. Dosedaj se je največ reduciralo v min. za soc. politiko, menda zato, ker je v tem ministrstvu največ prečnanov, kar gotovi gospodi ni po volji. In sicer se je reduciralo vsega skup nad 30 odstotkov (2387 minus 767 je 1620). Načelnik tega ministrstva se je sila upiral in opozarjal na razne akcije, započete v smislu novih zakonov. Ko je bila na redu razprava o redukciji v Sloveniji, je poslanec Brandner ponovno opozarjal na krivico, ki se je storila kvalificiranemu uradništvu s tem, da je bil g. Ribnikar postavljen za načelnika v 4. čin, razredu in je odločno zahteval, da je treba to vnebovpijočo krivico popraviti. Odbor je vzel Brandnerjev protest na znanje, in pride v poštev, kadar se bo izvrševala individualna redukcija.

Zanimivo pa je pismo finančnega ministra, ki je bilo prečitanu na večerajšnji seji. Finančni minister pravi v svojem pismu, da je dobil s Novega Sada vsled prevelikega števila urad-

ništva pri davkarjih poročilo, da ne bo moglo iztirjati zaostalega davka v znesku pol milijarde Din., ako odbor za redukcijo nemudoma ne preklicuje svojega sklepa. Torej to, kar smo mi vedno trdili: Ministri bodo zanaprej izvršali krivdo na parlament, češ vzeli ste nam toliko uradništva, da nam ni mogoče delati. To pismo fin. ministra pa tudi desavuiru pisavo »Jutra«, katero je trdilo, da imajo sklepi odbora za redukcijo uradništva samo značaj predlogov za vlado in da nimajo izvršilne moči.

Isti seji je fin. minister tudi predložil brzojavko, ki jo je dobil od fin. delegacije v Ljubljani. Pogreška te brzojavke leži v tem, ker se sklicuje na netočno poročilo »Jutra«, katero tu nihče ne smatra za resen list. Zato ni prišla niti v razpravo.

Danes je bila na dnevnem redu pošta. Ko so prišle v razpravo direktije v novih krajih, se je seja prekinila in preložila na sredo popoldne, to pa zategadelj, ker je pošta že izvedla izenačenje, kar v bučnem spisu ni bilo predvideno. V ponedeljek je na dnevnem redu ministrstvo zunanjih del, nato pa min. ver in min. za šume in rude.

Treba je naglasiti, da so doslej slovenski člani komisije precej enotno nastopali in je upati, da bo ostalo tako tudi zanaprej. Kljub temu pa se ne zadovoljujemo z rezultatom, ker stojimo na stališču, da bi se v onih krajih, kjer imamo najboljšo uradništvo, in to je brezdvomno Slovenija! absolutno ničesar ne smelo reducirati. Kajti mi dobro vemo, da obstoji pri tej redukciji poleg potrebe, ki jo narekuje bučje, tudi tendenca, da se nam vsili nesposobno uradništvo iz starih krajev naše kraljevine. In proti temu se moramo boriti.

Se nekaj o jugoslov. fašizmu.

Pod naslovom »Deržić grozi napredni jugoslovanski mladinci«, napada večerajšnji »Slov. Narod« narodno-socialističnega poslanca Ivana Deržića radi njegovega nastopa na sobotnem shodu v Mariboru, tekoma katerega je odločno obsodil nakano juž. fašistov, ki hočejo potem teror, pomagati sedanjim vladnim strankam iz zagate. Ne napada ga morda s tem, da bi zavzel direktno za nasilje. Tega se »Slovenski Narod« v očividni treznosti slovenske-

magoško zavije oči ter pravi:

»Ni pa dobro in koristno za narodne socialiste, ako izrablja njihov general take shode v namene, ki niso v soglasju z dinastičnim zvestvom, ki je z ozirom na naše notranje zmede edini kazipot iz strankarskega šovinizma v realno državno politiko, ki mora biti v Jugoslaviji izključno monarhistična. Sicer je znano, da so v zadnjem času med narodnimi socialisti nesporazumljenja glede monarhistične ali republikanske politike, toda v javnost si vendar še ne upajo z republikansko izjavo. Zato pa pripravljajo v vsjem listu in na shodih teren za protimonarhistično razpoloženje. Znano je, da je jugoslovanska nacionalna napredna mladina razvila svojo zastavo pod egido monarhizma in narodne dinastije

Karagiorgjevičev in da je to njena glavna propagandna sila v boju s protidržavnimi elementi. Zato je narodni poslanec g. Deržić, izvoljen na monarhističnem programu svoje stranke, grešil proti strankarskim načelom, ko je na mariborskem shodu hujškal proti napredni jugoslovanski mladini ter ji zagrozil s terorjem, ako poskusi v Sloveniji stopiti v boj proti republikanskim in drugim takim elementom. Posledica njegovega hujškanja je bila, da so zborovalci vrgli s silo iz dvorane nekega Jugoslavena, ki je protestiral proti Deržićevi demagogiji.

Kdor čita te »Narodove« vrstice ta mora priti do prepričanja, da boluje pisec teh vrstic na vnetju možganske mreže ali kakih drugih težkih možganskih boleznih, ker človeku z zdravim razumom absolutno ni mogoče skonstruirati iz obsodbe nasilja proti sodržavljanom protimonarhističnega ščuvanja. Po »Narodovi« logiki bi torej lahko vsakdo in vsaka organizacija smela požigati, ropati in moriti, samo da izjavi, da dela to v imenu monarhistične ideje. Čudna logika! Konstatirati moramo seveda, da poslanec Iv. Deržić ni na omenjenem shodu rekel niti najmanjše besedice proti monarhiji in monarhu in da vsled tega absolutno ni kršil načel NSS, ki smatra obstoj dinastije v naši državi za enkrat še za močno spajalno sredstvo med vsemi tremi plemeni. Seveda je tudi nesporazumljenje med člani NSS prosta izmišljotina »Sl. Nar.«

Sicer pa: kdo je ta narodno napredna omladina, oziroma jugoslovanska narodna obrana? Kakšen program ima? Kakšne cilje ima? Naj nam to »Slovenski Narod« odgovori, da bomo vsaj vedeli, koga in zakaj ga brani. Naši javnosti pa povemo to mi. Stvar je namreč sledeča:

Splitski »Novi list« piše v številki od 16. marca t. l. pod naslovom »Narodna obrana na delu« sledeče:

»Narodna obrana razpolaga z velikimi vsotami denarja dobljenega po večini od bogatih privatnikov in naroda. (Citaj: od demokratov in od vlade!)

Po informacijah, ki smo jih dobili od zgoraj omenjenih oseb je cilj narodne obrane sledeči:

1. Prisiliti ministrstva da izvede veliko revizijo uradništva, ter da odpusti in iztrži iz službe antidržavne in nacijske elemente. (Citaj: antidemokratske in neradikalne elemente!)

2. Da zlepa ali zgrda prišli uradništva vseh listov, da pišejo v državnem smislu. (Citaj: da pišejo v demokratičnem smislu!)

3. Da po evakuaciji tretje cone stvorijo letišče čete ob meji v avstrijske obrambe in zagotovanja meje in carin.

4. Da se osnujejo razne sekcije, katere naj pazljivo pazijo na delo komplotnih društev v Italiji in Madžarski.

5. Da stvorijo meščansko sodišče, ki bi raziskovalo krivice posameznikov proti državi, narodu, narodnemu jedinstvu in vladarju. (Citaj: ki bi raziskovale krivice poindincev proti vladnim strankam!)

Kot vidimo ima ta jugoslovanska napredna omladina ali narodna obrana — če so podatki splitskega »Nove-

ga lista« točni, o čemur prav nič ne dvomimo najreakcionarniji program, ki si ga človek sploh misliti more. Po tem programu bi se morali opustiti iz službe vsi državni uradniki, ki ne pripadajo demokratski ali pa vsaj radikalni stranki, uradništva listov pa, ki ne trobijo v vladni rog, bi se razbila ali požgala. Naloge zapopadene v točki 3. naj vrši naša redna vojska: zakaj sicer izdajamo milijarde znanj? Naloge zapopadene v točki 4. naj vrši naše zunanje ministrstvo in diplomat-ska služba: zakaj ju sicer imamo? Po točki 5. pa bi hoteli mladi šovinisti tirati na večala ljudi, ki se ne strinjajo z njihovim mišljenjem o državni upravi: zakaj pa imamo redno sodnijo potem.

Toliko naši javnosti, da bo lažje presodila položaj. »Slovenskem« Narod«, oziroma njegovim političnim so-trudnikom pa priporočamo nujno, da o vsaki stvari prej malo premislijo, predno o nji bleknejo kaj tako bedastega, kot so to storili v večerajšnji svoji številki

Nekaj opazk k zadnji seji višj. šolskega sveta.

Naša javnost je vajena, da gleda na to šolsko korporacijo kot na nekako upravno organizacijo, ki ima nalogo, da zglasuje oddajo služb, rešuje disciplinarne slučaje in izvršuje vso šolsko-upravno administracijo. Ni dvoma, da se temu birokratičnemu delu ne more izogniti, toda njegov idealnejši smoter je, da daje inicijativno učitelstvu vseh šol, da prevzame duševno vodstvo naše mladine. To je pravo državljansko delo, ki naj vzgoji duševno in telesno zdravo generacijo. Da se morda to ne godi tako, kakor bi bilo želeli, je bila delna krivda v sestavi korporacije same, ki že nad 30 let nosi nekaj političen znak, ker sede tamkaj in le premnogokrat odločilno vplivajo ekspozienti te ali ene politične skupine. Zato bi bilo skrbeti, da bi se zabranil vstop vsem političnim vplivom in naj prihajajo že direktno od političnih strank samih ali pa od politično pronesiranih oseb učiteljskega ali katerega drugega stanu; kajti tudi danes niso razmere posebno vzorne, če le površno pogledamo imenik članov višjega šolskega sveta. Zeleti je, da spravimo to korporacijo prej ali slej na popolnoma nevtralna tla.

Zato je tembolj pozdraviti, da je tudi sedanji višji šolski svet v svoji zadnji seji nekako skoraj solidarno razpravljal o težkočah našega šolstva, o ukrepih, ki naj bi se izvršili, da vrnemo mladino zopet šoli, da koncentriramo vse njene sile v šolskem delu, da pričnemo ustvarjati solidno podlago že v ljudski in meščanski šoli, da jo okrepiamo in razširimo v srednji in strokovni šoli, ki naj dajeta nov in boljši, treznejši in močnejši red našim univerzam, katere bodo mogle le na ta način vzgajati dovršene strokovnjake na vseh poljih, naše upravnike, intelektualce in res voditelje svojega naroda. Zato vsi rokomavharski politični vplivi iz šol, ki naj postane svetišče mladine, preizkušnja njene delavnosti,

njene duševne zmoglosti in vztrajnosti.

Po teli splošni načelni smernicih bi omenili nekatere nebitne stvari, o katerih so razpravljali pri zadnji seji višjega šolskega sveta. Tako je menda nekdo konstatiral, da profesorji niso vselej taki, kot bi morali biti. V dveh paralelnih razredih učita dva profesorja isti predmet. V enem znajo učenci izvrstno in imajo dobre reče; v drugem — pri drugem znajo malo in imajo polno dvojko.

Ne trdimo, da je tak slučaj nemogoč, toda to je stvar nadzornikova, da jo odpravi na licu mesta, če jo je res nedvomno ugotovil. V splošnem pa take trditve ni mogoče vzdržati. Poznamo profesorja, ki poučuje isti predmet v dveh paralelkih in v enem razredu znajo prav dobro, v drugem pa pri istem profesorju in v istem predmetu skoraj nič. Ali je tudi v tem slučaju kriv profesor? Menda vsaj ne, ker je pač v enem razredu dober material, pridnost itd., v drugem razredu pa vsega tega manjka. Vsem pedagogom je znan takozvani »Klassengeiste«. Kdo ga ustvari? Dva nepridiprava lahko skvarita ves razred, kakor lahko nekaj dobrih učencev vpliva v pozitivno smer. V tem oziru je profesor, ki pride morda po par tedenski ur čisto brez moči. Ali naj bo število dvojko merilo za pridnost in dober uspeh v razredu? So profesorji, ki le redko zapišejo dvojko, marsikateri morda tudi iz enostavnega razloga, da ima popularnost med dijaštvom, ki iz lahko razumljivih razlogov ne ljubi dvojki in tudi ne tistega, ki jih deli. In vendar je dvojka edino sredstvo, ki ga ima profesor proti lenobi in nedelavnosti. Zato bi bilo želeli, da v sejah višj. šolskega sveta take pavšalne obsodbe v bodočo izostanejo.

Nadalje so konstatirali pri tej seji, da je kriv slabih uspehov tudi nerazdeljen dopoldanski pouk. Te trditve pač ne bo mogoče vzdržati. Glede nerazdeljenega pouka so delali poskuse po vseh državah in so ga večinoma tudi povsod vpeljali. Koliko časa je zgubila mladina samo s tem, da je morala hoditi po prejšnji uredbi po štirinajst ur, sedaj pa odpravi to z dvakratnim potom. Ali je še kakšen učitelj na svetu, ki bi ne vedel, da sta dve popoldanski uri komaj toliko vredni, kakor ena dopoldanska in da je rana ura, zlata ura. Popoldne nima niti učenec niti učitelj tiste delavnosti kakor dopoldne, da niti ne govorimo o vročih poletnih dneh. Nekaj odhoda pa potrebuje tudi dijak in ostanu mu še potem toliko prostega časa, da se lahko res temeljito pripravi za naslednji dan. Prednost nerazdeljenega dopoldanskega pouka je za dijaka in profesorja tako evidentna, da tudi višji šolski svet menda ne bo nikoli poskušal kakšne remedure v tem oziru.

To bi bile nekatere opombe k razpravam pri zadnji seji višjega šolskega sveta in le razveseljivo je, če moremo ugotoviti, da je pričel tudi višji šolski svet — napredovati.

Priporočamo jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marjičin trg 8. Hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje po 4 in pol odstotka; hranilne vloge z odpovednim rokom pa po dogovoru.

Ivan Rozman:

Naša bol.

(Dolge.)

Dokumenti izza plebiscita.

Objavljene članke sem pisal v glavnem na podlagi poročil o gospodarskem in političnem položaju posamičnih občin pisa A, sestavljenih v času od 6. decembra 1919 do 7. marca 1920. Ta poročila pa sem zopet sestavil na podlagi številnih ustrelnih in pismenih izjav, podanih mi v tistem času po domačinih — Koroških in po tje kaj poslatih častnikih, učiteljih, uradnikih itd. Vsi ti so stali takrat sredi priprave za plebiscit in so jim bili koroški odnosi dobro znani, vsakemu posamezniku vsaj v njegovem lastnem okolju. Izjave same hranim za poznejše čase. Pač pa objavim v naslednjem nekaterih važnejših epilogov k tem izjavam, ker so takorekoč neločljivi del objavljene koroškega plebiscita. Zlasti objavim te epiloge iz razloga, ker so jih prejel merodajni krogi pravočasno, da bo očito, da bi bil uspeh plebiscita lahko vendarle povolnejši, ali da bi plebiscit kratko onemogočil odnosno se pogoditi vsaj za Dravo kot mejo, ako že ni bilo mogoče izpremeniti uvedenega kurza. Objavim pa jih tudi zaradi ostalih sodelavcev na Koroškem, ker le nas, male ljudi, izvestna gospoda po izvršenem plebiscitu vseprek obsodila na kan-delabre ali pa vsaj k tej obsodbi molčala, da bo doprinesen dokaz tudi v tem, da smo vršili svojo državljansko dolžnost najmanj tako vestno, kakor oni sami.

Epilog

k poročilu o gospodarskem in političnem položaju občine I. z dne 6. in 7. decembra 1919.

Povsem umevno je, da so se Nemci vrgli s tako silo na sl. Koroško. Vas I. je biser ne le po svoji legi, katere ozadje diči mali in veliki Obir, ampak je tudi važna postojanka zbog svoje močne lesne trgovine. Ta se nahaja sočasno pretežno v nemškutarskih rokah. V podnožju vasi I. tje do Drave se raztezajo lepa polja, ki pa ne zadoščajo za popolni preživež tamonjšnjega prebivalstva, tako, da je treba stanovnikom nekaj žitnih proizvodov dokupovati. Vendar pa nudi ozemlje vasi I. ugodna tla za živinorejo.

Imena krajev, ki so v vseh poročilih namenoma izpuščena, podam na malomestnem, ki se za to zadevo zanima.

Kakor po drugih večjih krajih slov. Koroške, obstoji tudi v I. še vedno nemški sistem, katerega se ljudstvo ne more otresti. Nemci so pridobivali zase veljake in bogataše, kar se jim je izvečine povsodi posrečilo. Na te so zidali vso svojo moč. Zato vidi ljudstvo še danes v teh predstavnikih germanskega mišljenja koncentrirano vso moč in veljavo. Po teh so Nemci presnavljali naše ljudstvo sebi v prilog. Ti so uvedli vsepovsod svojo radikalno metodo: zatirali so, kjer so le mogli naš jezik, ga zasramovali in ga označevali kot jezik hlapcev. S tem delom so trgali iz prs ljudstva ves ponos, vso samozavest in poštenje; v resnici je ljudstvo postalo nesamostojno, hlapčevsko. Edina opora njegovega gospodarskega življenja so bili in so opisani veljaki.

Iz vsega tega sledi, da je naša sedanja metoda, pridobiti si uspehov, povsem napačna. Z našo popustljivostjo in milino smo podpirali germanski element in njegov sistem. V pravo razumevanje sočasnega položaja na slov. Koroškem in usmerjenje naših pravcev je treba, da proučimo še enkrat, kaj je jedro germanskega in kaj jedro slovenskega mišljenja, zakaj vsi naši neuspehi so pripisovati dejstvu, da se drži ta nemške metode, drugi zopet slovenske. Tako se vse naše delo vzajemno uničuje in steka v prazen nič.

Smer nemške kulture je ekspanzivna, zato posegajoča v prvi vrsti po gmočnih dobrinah, v duševnem oziru pa je protestantsko-napadalna. Hrbtenica tega stremjenja je germanska civilizacija. Ta ni nič drugega, nego ločitev ljudstva med gospodujoče in hlapce. Najbolj premožnim, najbolj brezobzirnim in najbolj samozavestnim so tulili v ušesa, da so le oni pravi gospodje, ti pa so se, oprilemi se tega lažidostojanstva, vrgli nad maso ljudstva kakor pristni dreseurji nad zverjad. Uvedli so, kakor že omenjeno, najradikalnejša sredstva. Oblatili in poteptali so vsakemu prostemu človeku najdražje materinske svetinje. Pod to metodo je postalo ljudstvo medlo, plaho, navidezno udano do nečloveške ponižnosti. Samo po sebi je umevno, da tako izmognano ljudstvo ne more živeti brez opore, brez voditeljev, brez gospodov, pa naj so isti v svilo oblečeni lopovi. Ta nemški recept ne sme nobenemu pravemu pionirju na slov. Koroški izginiti izpred oči.

V naše vrste naj zastopuje za sedaj, ako se zavedamo, da samo popustljivost in finoča nista na svojem mestu. Naše ljudstvo na slov. Koroškem je treba šele duševno sanirati. Ti so največji siromaki. Ne v gmočnem oziru, saj žive v glavnem tako, kot drugi ljudje, pač pa v duševnem oziru. So kakor sence, kakor lupine brez jedra, kakor kruh brez soli. Treba je v resnici postrtovalnih ljudi, zavedajočih se svojih dolžnosti, katerim ni prva briga denar ali čast, ljudi, ki pridejo do ljud-

stva s širokim in odprtim srcem. Resnici na ljubo se mora priznati, da je tukaj nekaj pravih mož in žensk, kateri so povsem postrtovalni, vplivni in delavni. Ob najskromnejših sredstvih dosežajo naravnost čudovite uspehe. Žal, da so tako redki.

Zavedati se moramo z vso jasnostjo, da trdnjave, ki so jih sezidali Nemci po naši slov. Koroški, še vedno stoje. Zanimanje tega dejstva je največja samoprevara.

Napačno bi bilo tedaj misliti, da bi naši pionirji samo s svojim delom, pa če bi bilo tudi najintenzivnejše, mogli podreti te nemške stavbe. Ljudje s pravo nemško civilizacijsko recte dresuro našega dela v opisanem smislu niti ne razumejo, nasprotno, celo posmehujejo se mu. Pa tudi naše ljudstvo ga ne bo sprva umelo, ker je preveč zastrupljeno. To bo tako dolgo trajalo, dokler niso odstranjeni stebri starega nasilja. Smelo trdim, da so se naše šance od začetka zaposedbe slov. Koroške po jugoslovanih do danes vidno poslabšale. Naj se začuje, če tudi zločest glas, da bo plebiscit izrekel smrtno sodbo slovenskemu življu na Koroškem, če ne bo novega kurza! Ako sploh ni prepozno!

V odstranitvi teh nemških trdnjav, ki so pretvarjale vse naše dosedanje napore v Sisifovo delo, je treba ravno takih radikalnih sredstev, kakršna so porabljali Nemci našemu ljudstvu nasproti. Treba je v prvi vrsti predstavnike nemške moči in veljave razorožiti. Nemškutarski je plod laži in nasilja — zato ga je treba z nasiljem odstraniti. Ako tega ni mogoče izvesti v okvirju politične uprave, naj se stori to v okvirju vojaške uprave!

Dasi so naša pota in sredstva povsem druga, je vendar le treba za sedaj nadaljevati tam, kjer so Nemci nehali. Z močjo in sijajem je treba obdati vsaj po enega našega veljaka vsaki občini. Proč z mehikimi, popustljivimi in nesamostojnimi značaji. Treba je zopet uveljaviti naš jezik, mu pripomoči do veljave in časti, obnoviti naše šege in navade. Ker se to potom šol ne da hipno izvesti, je treba prirejati kolikor mogoče pogosto in v kolikor mogoče dostojni obliki besede s petjem, dramatičnimi predstavami in recitacijami, vse v lahki, umevni obliki. Ves boj naj se vodi po enotni metodi. Zakaj, skoro po vseh krajih ... skega okraja se opaža, da manjka enotnosti, enotnega sistema in vodstva. Mnenja posameznih, sočasno nastavljenih narodnih delavcev se po največkrat kri-žajo, tako, da je čuti povsod mnogo besedi, lepih in hvale vrednih, vendar pa je videti premalo smotrenega dela.

Slovenska sedanost.

Pod gorenjim naslovom je priobčil »Prager Tagblatt« na uvodnem mestu članek, v katerem opisuje neimenovan članek povojni razvoj in sedanje razmere v Sloveniji. Iz članka posnemamo glavne misli:

»Morda bi sploh ne bilo mogoče pridobiti Slovence za jugoslovansko stvar, če bi ne bila potegnita škof dr. Jeglič in bojeviti duhovnik dr. Korosec konzervativnega kmečkega ljudstva za seboj in tako spreobrnila skoraj ves narod k onemu naznanju, ki noče pripoznati nikake razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci. Pri prevratu so Slovenci sodelovali pogumnejše in konsekvencejše, kakor Hrvati. In ko je vsakdanje življenje prebudilo Slovence iz kraljestva lepih idej, je ostalo trezno in realopolitično ljudstvo pri enkrat sprejeti veri. Sicer se je separatistično stremljenje Hrvatov razširilo tudi preko jezikovne meje pri Brezicah in dr. Korosec je bil eden izmed mnogih, ki so podpisali slovensko-hrvatsko poslanico in ki so od tedaj naprej sabotirali beograjski parlament. Vendar pa to ni izšlo iz trnaste negacije, temveč bolj iz opozicijskega čustvovanja, ki je, kakor se zdi, za sporazum. Če so Slovenci danes v beograjski vladi zastopani samo po demokratskih poslancih, pomenja to šele v sednji vrsti odpor proti Beogradu in nobenemu slovenskih opozicijskih voditeljev ni prišlo na misel, da bi sankcioniral hrvatski memorandum za Genovo, Slovenci, ki so že zemljepisno bolj situirani kakor bližje in bolj neposredno ležeča Hrvatska, so si iz revolucijske dobe rešili gotovo avtonomno predpravo, a dasi le-te se niso bile potrjene, vendar se jih trdovratno drže v prepričanju, da mora enkrat postati zakon, kar se danes zdi samo še naziv. Tudi industrijalno udejstvovanje daje Slovincem napram agrarno produkciji vsemu vzhodu pravico do izjemnega stališča. Rudarstvo, strojna industrija do fabrikacije igralnih kart kratov Piatnik, vse to obvlada sloven-

ska delavno ozemlje in dobavlja blago, ki dobiva odjemalce ne samo v inozemstvu, marveč predvsem doma. Zato se da tu živeti mnogo bolj, dasi ni Slovenija agrarna dežela, in za 50 odstotkov ceneje, kakor na Hrvatskem, ki je prišla vključ bogatim sadom njenemu zemlji v gospodarsko odvisnost od sosedne manjšine.

Glavno mesto Ljubljana odseva značaj svojega prebivalstva. Ona je v toliko novum v današnji Evropi, ker noben bar, noben kabaret, noben nočni lokal ne prinaša praznične izpremenbe v puritansko njeno ulično suko. Živi se proklete preprosto, skoraj bigotno v tem dobrem mestu! Za to vzdržnost je temeljito skrbel klerikalni režim, dokler je bil na krmilu, in njegovi demokratski nasledniki ne čutijo nobenega veselja, da bi oktroirali posvetne zabave velekatoliškemu prebivalstvu. In kakor je Ljubljana najrazvitejšje mesto Srednje Evrope, tako veljajo Slovenci po pravici kot najtreznejši slovenski narod. Kakšno nasprotje napram Zagrebu, kjer denašča pijača rešitev od delavnega dne, kjer pokularijo tako živahno in nevzdružno, da bi s temi alkoholnimi eksperimenti lahko tekmoval edino kak v pijači podkovani heidelberški študent, in kjer nepremagljiva življenska radost in razpoloženje kaže vse v svetlejši, prijaznejši in simpatičnejši luči!

Življenje v Ljubljani ni drago in je konsolidirano. Celotni zadnji draginski val, ki ga je povzročil padec dinarja, ni imel za posledico nikake revolucije v cenah. V Ljubljani se še vedno plačuje v jugoslovanskih kronah, kar stane v Beogradu prav toliko dinarjev, torej četrtno srbskih cen. O blagostanju mesta nas pouči sledeče dejstvo: vsem, katerih premoženje znaša 2 milijona dinarjev (8 milijonov jugoslovanskih kron), ali katerih letni dohodki presegajo 240.000 dinarjev, se odpove uradno privatno stanovanje na dve leti vnaprej. V tem času si morajo zgraditi aste hiše. S tem se misli odpraviti precejšnja stanovanjska beda. Ta odredba je zadela 200 rodbin, torej vsega upoštevavanja vreden odstotek stotisoč prebivalcev broječega mesta.

Casopisni glasovi.

»Slov. Narod« piše o sporazumu med Hrvati in Srbi. Nobena politična stranka med Srbi ne stoji na stališču amputacije. To je samo fraza, ki se je v razdraženosti poslužujejo merodajne osebe. Za sporazum med Srbi in Hrvati je treba dveh in kje so Hrvatje? Splošno se sodi, da je tudi med Hrvatji še dokaj zmernih elementov. Govorijo jih je, o tem ni dvoma, toda kje so? Ni jih ne vidimo. Za sedaj stoji pred nami hrvatski blok, ki predstavlja ogromno večino hrvatskega prebivalstva. Nemogoče je zazvedeti, kako bi se bilo mogoče dogovarjati z močmi, ki stoje na stališču neodvisne hrvatske kmetijske republike. Na tem stališču bi bil mogoč samo razgovor o načinu, kako naj se izvrši amputacija, a to je prav nasprotno temu, kar je sporazum.

»Jutro«. Zakon o samoupravi je v zakonodajnem odboru gotov, od enega samega paragrafa (paragraf 44), ki predpisuje način razdelitve mandatov v oblastnih skupščinah. Volitve v te skupščine se vršijo po srežih tako, da pride na vsakih 10 vseh prebivalcev 1 poslanec in da velja za dve sreži, ki volijo po 2 ali več poslancev. Ta proporcija je ista, ki ga je ministar Trifković zamislil za parlamentarni volilni red: stranke, ki ne dobe količinskih, ne prihajajo v poštev. Demokrati odkrito izjavljajo, da je Trifkovićev proporcija nespremenljiva in se je demokratski klub izrekel za d'ontov sistem, ki pri načinu volitev pri srežih, potrebno varuje interese manjšin. Radikalci še do sedaj vztrajajo pri sedanji formulaciji § 44, vendar je upati, da se najde izhod iz situacije.

»Slovenec« razpravlja o razpuščenju srbski narodni obrani in ugotavlja o novi »jugoslovanski narodni obrani«: »Današnja »jugoslovanska narodna obrana« nadaljevanje stare srbske »Narodne Obrane«, ampak je enostavna kopija lažnega, od laških velekapitalistov v obrambo njihovih privatnih interesov pred pretečo boljševiško nevarnostjo ustanovljenega in od vseh laških vlad v dosegu nacionalnih laških ciljev gnotno in moralno podpiranega fašizma. Ničče ne bi ugovarjal kakoli »Narodni Obrani«, ki bi bila zasnovana v silu nekdanjih nacionalnih društev a la »Trento e Trieste«, da se jih poslužijo vlad v danih trenutkih na zgornji omenjeni način. Odkodno pa moramo protestirati proti takim organizacijam, za katere ničče ne va, odkod so, in ki jih nastavlja in podpira skrajnane stranke z nelegalno zlorabo državne potrebe in koristi«. Take »Obrane« niso niti »jugoslovanske« niti »narodne« niti »državne«, ampak — demokratske. In tako naj se imenujejo, če so poštene.

Politične vesti.

Obtožba proti generalu Zečeviću, ki so jo podpisali jugoslovanski klub, NSS, republikanci in SPJ, je sestavljena in pride na dnevni red parlamenta dne 29. t. m. Demokracije, stari sovražniki Zečevića, se drže zelo rezervirano. Radikal pa jim groze, da bodo zahtevali izročitev Pribičevića sodišču, ako bodo demokracije nastopili za obtožbo. Vsekakor bo koalicijska držala skupaj, ker se drže najrazličnejše umazane afere ene kot druge stranke.

Francija gradi mesto težkih letalnih oklopnice. Senat je z 238 glasov sprejel predlogo, po kateri se ustavi gradba več oklopnice in zato začnejo graditi ladje z lažnimi oklopi.

Voditelj angleških delavcev se krivičnosti sovjetske vlade. Vodi-

tel delavske stranke Henderson je poslal sovjetskim voditeljem v Rusiji brojavko, v kateri izraža bojazen zaradi morebitne obsodbe in njene izvršitve na voditeljih socialnih revolucionarcev. Henderson nujno zahteva, naj se sodna obravnava proti tem voditeljem odgodi do sestanka izvrševalnega odbora tretje internacionale v Berlinu.

Grki so Italiji vrnil zaplenjeni parnik. Kakor poročajo z Rima, so Grki vrnil Italiji parnik »Abbazia«.

Upori v angleškem Somaliji. Iz angleškega Somalija v Afriki poročajo, da se upirajo posamezna plemena.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda.

Dnevne vesti.

Ljubljana.

— Francosko odlikovanje. Z redom francoske Častne legije so odlikovani gg.: pokrajinski namestnik za Slovenijo Iv. Ribar, predsednik narodne skupščine Iv. Ribar in minister zunanjih zadev dr. Momčilo Ninčić.

— »Državna« afera. Ker je minister za pošte odredil, da morajo vsi uradniki in uslužbenci nositi v službi predpisano uniformo s »šajkačo« kot pokrivalom, so se mohamedanci v Bosni strašno razburili ter zagrozili s štrajkom, češ, da »šajkača« žali njih verski čut, ker koran predpisuje le fes. Mohamedanci poslanci so lujeli k ministru protestirat, ki se je deloma udal, da ne pride država v resno krizo.

— Pomanjkanje strokovnih učiteljev na srednjih šolah. Minister prosvete je sporočil narodni skupščini, da je zaradi pomanjkanja strokovnih učiteljev moral na nekaterih srednjih šolah namestiti učitelje za meščanske šole. Ker pa bi morali po členu 23 zakona o dvanaestih vsi taki učitelji s 1. aprilom oditi nazaj na svoja prejšnja mesta, vsled česar bi pouk na srednjih šolah trpel, prosil minister skupščino za spremenitev člena v toliko, da bi strokovno učitelstvo odšlo s srednjih šol šele s 1. julijem.

— Velik požar v Carigradu. Velik požar je v nedeljo dopoldne uničil nove naprave družbe Standard Oil Company.

— Na led iz Kašte. Neka 26letna vdova Žumer, doma iz Kašte je 25. febr. t. l. izvabila Anico Jezeršek iz Sp. Šiške v Postojno, češ, da bo Jezerškova dobila tam en zabo in več denarja. Mlada Anica ji je šla na led, v Postojni ji je pa golofica ukradla boo in plašč ter izginjala neopaženo čez mejo.

— Kuponi za odgovor. Uradno se javlja, da je izšla vrednotnica »Kupon« za odgovor — Coupon — reponse. Cena mu je 4 dinarjev.

— Prepovedani listi. V Jugoslaviji so prepovedani naslednji listi: »Das Geheimnis der Willenskraft« (brošura, ki je izšla v Gradcu), »Phantastie und Stillehkeit« (brošura, ki je izšla tudi v Gradcu).

— Konec šolskega leta na srednjih šolah bo letos dne 1. julija.

— Dobrodošli naših pošt so bili lani za 55 milijonov dinarjev višji, kakor so bili proračunjeni. Vključ temu pa se poštne pristojbine neprestano zvišujejo.

— Umrla je v Crnomlju ga. Josipina Lackner, vdova po znanem hotelirju. Casten ji spomin!

— Zarepi Židov v Sloveniji. Ki so jih nasteli 946 piše židovsko glasilo »Židovska Svijest«, da ne veruje v tako visoko število, temveč je bolj verjetno, da so šteli tudi take žide, ki so se za časa štetja le slučajno mudili v Sloveniji po kupčijskih potih. Še manj kot v Sloveniji so nasteli židov v Dalmaciji, namreč samo 322, a najmanj v Črni gori, namreč samo 17. Židje in gosencje ne marajo skalovitega sveta.

— Za obnovo knjižnice bogoslovne fakultete v Beogradu so podarile gospe iz Newyorka 60.000 Din.

— Železniške tarife so se znižale za 20 odstotkov, toda ne pri nas, temveč na Poljskem.

— Vpliv dragine na časopise. V Nemčiji je prejšnji mesec prenehal izhajati 157 časopisov zaradi dragine.

— Kino - šola v Zagrebu. Delniška družba »Jugoslavija« je otvorila 15. t. m. v Tuškancu kino-šolo, katero obiskuje 77 učencev in učenk. Poučuje se tehnika mišne drame, telesna vzgoja in kino tehnika, praktične vaje, režija in izdelovanje posameznih tip, šport in gimnastika, metodna estetika itd.

— Izpuščen nemški agitatorji. Novosadsko državno pravdnštvo je izpustilo iz zaporov nedavno v Pančevu aretirane nemške voditelje senatnega predsednika dr. Bartmanna, urednika Kexsa, knjigotvorca Junga itd. Preiskava proti njim pa se nadaljuje.

— Nemški dnevniki v Beogradu. V Beogradu se snuje velik nemški dnevnik, za katerega je že zagotovljenih 2 milijona dinarjev. Uredništvo baje prevzame Mirko Tausk.

— Tatvine. Dne 3. marca t. l. ob 9. uri je došel z vlakom št. 892 voz južne železnice, ki je bil odprt. Iz njega je bilo med vožnjo od Spilja do Zidanega mosta ukradeno 3 bale suknja, katero je prihajalo iz Matzendorf in je bilo namenjeno za Zagreb in sicer tovarni »Celeritas«. Dne 3. t. m. so neznani tatovi naložili v Sp. Šiški 1 kubični meter desek in jih odpeljali proti Trzinu. Deske so bile last trgovca Jos. Goljevca in so vredne 1500 kron.

— Spalni vozovi! Pisarna Wagons-Lits, Ljubljana, Dunajska cesta 31 nam javlja, da so spalne vozeve po možnosti popravili, ker so vsled hude zime trpeli, ter vozijo redno in sicer pri brezviklari: Odhod iz Ljubljane proti Beogradu, vsak četrtek in nedeljo, dnevno pa zveza Zagreb-Beograd ob 15.56. Odhod iz Ljubljane proti Trstu ob 0.42 dnevno. Odhod iz Ljubljane proti Dunaju ob 0.40 dnevno. Odhod iz Ljubljane - Ekspres, odhod iz Ljubljane 6.17 proti Beogradu, Carigradu, Atenam, Bukarešti. Iz Ljubljane proti Trstu, Milanu, Parizu 16.30. Istotam se dobijo tudi železniške karte v predprodaji.

— Samomori v Ameriki. V Zedinjenih državah je družba za pobiranje samomorov. Ta družba izda vsako leto statistiko o samomorih. Lansko leto je bilo v državi okrog 20.000 samomorov. Najstarejši samomorilec je bil 100 let, najmlajši pa šele 5 let star.

— Povišanje brzojavnih pristojbin. S 1. aprilom se zvišajo nekatere brzojavne pristojbine v tuzemskem prometu in sicer: Pristojbina za besedo se zviša na 30 par in najmanjša pristojbina za brzojavko na 3 dinarje (to velja tudi za plačani odgovor), odpade pa osnovna pristojbina. 1 Din. ki je doslej pobirala od vsake brzojavke. Pristojbina za navadno prejemno naznanilo (PC) se zviša od 2 na 3 dinarje, za nujno (PCD) pa od 6 na 9 dinarjev. Pri brzojavkah z več naslovi (TMX) se zviša pristojbina za vsak prepis od 2 na 3 dinarje. Pristojbina za priznanico se zviša na 50 par.

— Sezname davčnih družb I., II., III. in IV. razreda v svrhu prireditve občne pridobnine za dobo 22—23 so na upogled pri davčni administraciji v Ljubljani od 15. do 29. marca. Ti sezname bodo obenem volilni seznam.

— Tatvina. Polkovniku Štefanu Ilču v Beogradu je bilo ukradeno razne zlatnine in dragih kamenov v vrednosti 200.000 K. Na kolodvoru je bilo tvrdo »Emérico Barbin« iz Trsta ukraden zabo s sardin, vredno 2000 kron.

Ptuj.

V kavarni »Balkan« Ptuj, vsak večer damski koncert.

Kolesarska širija otvori v nedeljo, dne 26. marca t. l. svojo sezono s Gross Country tekmo, ki se bo vršila v Rožniškem terenu. Tekmovalna proga bo markirana tik pred tekmo in je dirkačem neznana. Omenimo samo toliko, da bo šla določena proga preko Rožnika, na katerega vrhu bo glavna kontrola. Cilj in štart pri gostilni »Križ« v Šiški. Prijave se sprejemajo do petka zvečer v telovadnici I. državne gimnazije, ali pa do 11. ure zvečer pri blagajni klubove kavarne »Prešerna«. Prijavnina 1 Din. Član v podsavezu včlanjenih klubov so vabljeni. Poznejše prijave se bodo sprejemale tudi še do tretje ure v nedeljo na štartu, toda proti dvojni prijavnini. P. n. občinstvo se naproša, da na gozdni poti prepuusti tekmovalcem prosto pot. Ker je ta tekma prva te vrste v Jugoslaviji, je pričakovati obilne udeležbe tako od strani tekmovalcev kot športne publike. Vstopnina na cilju 2 Din. Pričetek tekme ob 4. uri popoldne.

Akcija za pomoč gladujočim v Rusiji.

Celokupna akademska mladina na univerzi v Ljubljani se je združila, da započne velikopotezno akcijo za pomoč gladujočim v Rusiji.

Vsi drugi narodi in države so se že odzvali obupnemu klicu milijonov umirajočih ter so podprli bolj ali manj Nansenovo ali druge humanitarne akcije, da bi tako rešili vsaj del teh milijonov, ki so obsojeni na strašno smrt lakote.

Sicer so se pa tudi pri nas započele tu in tam posamezne akcije, toda nobena ni zavzela širših dimenzij in nobena ni bila izraz celokupnega naroda, ki hoče pomagati gladnim bratom. Zato je izgledalo še vedno, kakor da bi ves narod jugoslovanski pljuval umirajočim bratom v obraz ter jim kričal v besni togoti: Naj rajše pogine 20 milijonov Rusov, kakor da bi mi podpirali sovjete.

Akademska mladina je razumela, da se tukaj ne gre ne za sovjete, ne za politiko ali idejna nasprotstva, temveč, da stojimo tukaj kot ljudje nasproti ljudem, ki vijejo v obupu in v strašnih bolečinah proti nam svoje okostenele roke ter prosijo onemogli koščka kruha, prosijo pomoči, milosti življenja. Razumela je, da je tukaj treba izprati grozni madež, ki nas kaže celemu svetu kot divjo besno zver brez srca, brez čustva, brez zavesti človeka in človečanstva.

In zato je sklicala celokupna akademska mladina konferenco za pomoč gladujočim v Rusiji na tla naše univerze, da na teh neutralnih tleh združi vse prijatelje in sovražnike, vse stranke in vse razrede za veliki humanitarni cilj, ki nam ga stavi strašna katastrofa v gladujočih gubernijah Rusije, kjer je izredna suša požgala vso žetev. Spričo takih katastrof ni več sovražstva in ne nasprotstva, tukaj mora biti vse človeštvo solidarno.

Konferenca se je vršila v nedeljo, dne 19. marca dopoldne v veliki dvorani na univerzi, ki je bila polna. Pozivu so se odzvale skoro vse važnejše korporacije in vsi delegati so se zavedali resnosti in nujnosti započete akcije pod okriljem univerze, ki so se ji tudi priključili z izjemo Soc. stranke Jugoslavije, ki bo pošiljala še zaporedne nabrane zneske potom Amsterdamske internacionale gladujočim v Rusiji. Sicer pa bo tudi ona delovala z vsemi močmi, da pomaga skupnemu delovanju in skupnemu nastopu.

Za bazo delovanja se ustvari pripravljalni odbor iz vseh strank in razredov ter iz močnejših organizacij. Kdor še ni dosedaj v njem zastopan, se ga vabi, da se zgleda in prijavi čim prej.

Konferenca je združila tako vse, ki hočejo pomagati v resnici, v enotno močno akcijo za pomoč gladujočim. Zavedati pa se moramo, da je s tem storjen šele prvi korak in da milijoni umirajo, ki so tako dolgo pričakovali pomoči zama. Če hočemo pomagati, moramo takoj na delo. Zavedati pa se moramo tudi, da beraška miloščina ne zadostuje, temveč da treba tukaj pomoči, izdatne pomoči!

Dolžnost vsakega posameznika je, da pomaga v tej akciji po vseh svojih močeh ko človek v imenu humanitarnosti. Kdor pa še noče biti človek, naj bo vsaj Slovan. S tem kličemo vsem: Na delo za pomoč gladujočim v Rusiji.

Vremensko poročilo.

Ljubljana, dne 22. marca 1922.

Kraj	Ura	Tlak zraka	Temp. zraka C	Veter	Oblačnost 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7	725.4	0.8	jug	del. obl.	36.3
	14	725.5	13.1	—	več. obl.	—
	21	726.6	10.3	brevz.	dež	—
Zagreb	7	750.3	13.0	jugo zap.	jasno	—
Beograd	7	755.7	13.0	—	oblačno	2.0
Dunaj	7	751.9	5.0	brevz.	—	1.0
Innsbruck	7	750.3	6.0	sev. zap.	—	4.20
Praha	7	—	—	—	—	—

Opomba: barom. nestanovi. temn. visoka.

Naročajte in širite »Jugoslavijo«

Drobiž.

* Od časopisnega raznašalca do — vijolinista. Ni še dolgo temu, ko je raznašal neki 16 letni deček Ben Loban časopise po Wimmipegu v Kanadi. Nikdo se ni za dečka zanimal, a on, kot ruski emigrant, je bil srečen, da je sploh dobil delo. Slučaj pa je nanesel, da so ga nekoč čuli svirati. Izvabljal je tako lepe melodije, da se poslušalci niso mogli načuditi. Že par dni potem je dobil povodoma nekega natečaja na tamošnji kraljevi akademiji srebrno kolajno in dveletno brezplačno dovoljenje za posejanje londonskega konservatorija. Za mladeniča, ki je v svoji rani mladosti dobil komaj nekaj ur glasbenega pouka, se more reči, da je samouk in vendar se vsi profesorji londonskega konservatorija divijo njegovemu talentu.

* Ljubavna tragedija. Pred par dnevi si je zopet dvojice osemnajstletnih ljudi vzelo življenje in sicer zato, ker že dve leti zamažakata na zakon. Komaj je deček ostavil šolo, se je že zaročil s neko deklico iz New Jersey-a. Leta so minila in zaročenec je zamažakal na dobro službo. Oba sta si začela domišljati, da se sploh nikdar ne bosta mogla poročiti in zato sta sklenila, da se zastrupita. Mladenec je že pred Božičem kupil večjo množino strupenine, toda deklica ni hotela pokvariti roditeljem božičnih dni, zato sta počakala, da so prazniki minili in potem storila oba žalostno smrt.

* Nepoznani ruski rokopisi velikih ruskih pisateljev so najdeni v biblioteki bivšega ruskega generala Rennenkampa in pozneje deponirani v kraljevski biblioteki v Kopenhagenu. Med drugim so dela Tolstojga, Gogolja, Puškinja, Ševčenka in Turgenjeva.

* Tri žlice v želodcu. Neka Mary Ludwig je bila nedavno operirana v bolnici mesta Allentowa v Ameriki. Vzeli so ji iz želodca tri žlice. Operacija je bila izvedena v prisotnosti dvanajstih zdravnikov. Gospodična Ludwig ima 25 let. Ona se nikako ni mogla spomniti, da bi kdaj pogoltnila žlice. Ko je prišla v bolnico, je tožila, da že tri leta čuti bolečine v želodcu. S pomočjo rentgenizacije so potem ugotovili, da se nahajajo v njenem želodcu žlice, nakar je sledila operacija, ki je srečno uspela. Bolnica se dobro in hitro zdravi.

* Pozor na maske. Iz Varšave poročajo zanimivo dogodbo. Ene zadnjih plesnih veselje v Varšavi se je udeležil znani dramatični umetnik, lep človek in ljubljenec nežnega spola. Plesal je tudi z divno lepo »masko«, s katero se je začel pogovarjati. Godba, ples, mladost vse mogočno učinkuje in zbližuje človeška srca. Torej ni nič čudnega, da je mladenič bolj globoko pogledal maski v plameče oči in rožnate ustnice, ki so koketno pogledovale izpod maske. Beseda je dala besedo in krasna maska je bila pripravljena — oditi s plesa in preživeti ostali del noči v tihi sobici kakšnega hotela. Ali pokazala se je majhna zapreka. Maska je namreč povedala, da je prišla na ples v družbi nekega gospoda, ki ima pri sebi številko garderobe. Torej ni bilo niti govora, da bi mu rekla za listek. Igralec pa si je znal hitro pomagati. Poznalo ga je vse. Tudi uslužbencem v garderobi je bil znan. Šel je tja z masko ter prosil, da bi mu izročili dragoceni kožuh, na katerega je maska s prstom pokazala. In ustreglo se jima je. Igralec in maska sta odšla. Nekoliko kasneje se je pojavila pred garderobo dama, ki je hotela imeti kožuh — v katerem je krasna maska izginila. Zdaj je bilo vsem jasno, da je bil kožuh oddan nepravni lastnici, po kateri je začela policija poizvedovati. Našla jo je v istini v hotelu v intimni zabavi z igralcem. Ko je igralec spoznal, v kakšno družbo je zašel, je prokrel masko in ves svet. Lepa maska pa je morala na policijo, iz prijetne zabave v temno luknjo. Gospodje, bodite oprezní pri maskah.

* 100.000 dolarjev tistemu, kateri izumi zdravi zoper raka. Rektorju vseučilišča v Montrealu Mac Gillu je bilo oznanjeno, da je lord Atholstan razpisal nagrado 100.000 dolarjev za študenta ali bivšega študenta kakšne univerze, kateri bi v petih letih objavil lek zoper rak-rano. Zdravilo mora spoznati za uspešno kraljevski zdravniški zavod v Londonu.

* Kako umeva Američan geslo »čas je zlato«. Ameriški trgovski zbornik »The System« je prinesel naslednjo dogodbico: Nekdaj je čakal neki trgovec, ki je rad odlašal delo na poznejše dni, precej dolgo na tramvaj, da bi se popeljal v pisarnico. Čakanje je porabil v očitek samemu sebi, ker ne bo imel dovolj časa, da bi narekoval neko jako važno pismo. V tem je švignil

mimo njega avtomobil znanega new-jorškega bankirja. Ko je gledal za njim, si je mislil, kako važna je vsaka minuta v življenju takega bankirja, in da je njegova delovna doba za njegov zavod enaka veliki vsoti denarja. Slučajno se je spomnil na pismo ter je precej poklical avtomobil, bil je naglo v pisarnici ter je imel dovolj časa, da je narekoval pismo, in izvršil še drugo delo. Od tega dne je porabil vsako minuto, »kupoval« si je čas z avtomobilovimi in brzovlakovimi vožnjami ter z brzovlakami in telefoničnimi pogovori. Vsak čas je kar najbolj izkoristil. Vzel je v službo marljivega mladeniča, da je zanj prebiral dnevnike, strokovne liste, ter mu važna poročila obkrajem povedal ter mu na ta način prihranil dolgotrajno čitanje. Trgovina je rastla in z njo tudi njegova ošabnost. Pa je prišla katastrofa. Trgovec je obolen za živčno boleznijo in je moral poklicati zdravnika. Ko mu je vse natančno povedal in razložil, ga je vprašal zdravnik: »Ali je oni bankir v svojem avtomobilu kakor Vi tukaj v naslanjaju nemirno sedel pri kraju, ter bil pripravljen vsak trenutek skočiti iz avta?« »Nak,« je začudeno odgovoril trgovec, »prav udobno je sedel, bilo je kakor bi si oddihal.« »Vidite,« mu je rekel zdravnik, »porabil je za trenutek avtomobil, da bi si nekoliko odpočil med dvema napornima poslovanjema. Ako hoče kdo v življenju kaj doseči, mora »kupovati«, ali ne samo za delo, temveč tudi za oddih. Saino, ako ume tako izkoristiti čas, bo v stanu izvršiti velika dela.« Pripomniti moramo, da je avtomobilna vožnja v Ameriki prav poceni.

* Samo necivilizirani ljudje hodijo nagi. Proti globoko izrezanim ženskim oblekam zadnji čas jako odločno protestira občinstvo v rimskih gledališčih. Toliko, da se kakšna dama prikaže v gledališču globoko dekoltirana, se začuje na galeriji godrnjanje in žvižganje. Nedavno je tako sprejela galerija neko mlado damo. Njen spremljevalec je na to dvignil prst in galeriji zapretil: »Necivilizirano ljudstvo! — Motite se,« se je zaslišal glas z galerije: »necivilizirani ljudje so vprav tisti, ki hodijo nagi!«

* Sazonov prorokuje skorajšnji padec sovjetov. Bivši ruski minister za inozemske reči, ki živi v Varšavi, je dejal — kakor piše »Napredok« — da bo boljševizma v najbližji bodočnosti

sti konec in da se bodo polastili vlade carski življenji. Sazonov ne priznava mirovnih pogodb, ker so se boljševiki odpovedali ruskim deželam. Splošno je za politično granico bivše carske vlade ter zre nezaupno na obstojo držav, ki so nastale okoli Ruske. Tudi ne veruje v uspeh ženevske konference, v kolikor se bode bavila z usodo Rusije. * Puškinov dom v Petrogradu. V Petrogradu je bil nedavno odprt Puškinov dom, v katerem se bodo čuvali predmeti in spomini, ki so nabrali se pred veliko revolucijo. Tu je cela pesnikova bogata biblioteka, velika množina pisem pesnikov in njegovih prijateljev, dragoceni ropokisi pesnikov in drugih sovjetskih pisateljev, slike, portreti itd. Med rokopisi so najdena mnoga dragocena, doslej še nepoznana dela Puškinova.

Dobra žena in mati

Ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišečega »Elsafuida« pri hiši. Dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnatne steklenice ali 1 specialno steklenico skup z zamotom in poštno za 48 kron pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 357, Hrovaško. be.

Proda se:

DOBRO OHRANJEN IN LEPO IZDELAN AUTOMAT

»Dallora«, igra 16 komadov, se proda, Kie pove uprava lista. 512

KOZA S KOZLIČEM

se proda. Rožna dolina št. 182. 521

Kupi se:

DOBRO OHRANJENI »SINGER« ŠIVALNI STROJ

se kupi. Naslov v upravnistvu. 518

TEHTNICA PRIPRAVNA ZA MANJŠE OVOJE

do teže 5 kg. se kupi. Ponudbe pod »tehtnica« na upravo. 430

Službe:

TREZEN, ZANESLJIV STROJNIK.

Izkušen ključavničarstva, vešč tudi dela v električni stroki išče primerne službe v mestu ali na deželi. Podnudbe pod »strojnik« na upravo lista. 517

IZPRAŠAN STROJNIK IN KLJUČAVNIČAR.

vešč vseh strojnih pravil, išče službo. Vstopi lahko takoj. Pismene ponudbe na upravo »Jugoslavija« pod »Delo«. 449

DOBRO IZVEŽBANE KOLARJE IN KOVAČE

sprejme kolarska i stolarska tovarna Matija Lukovića v Kragujevacu. Plača 30 do 60 Din. dnevno. 515

KONTORISTINJO

v starosti 18—20 let z znanjem slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika ter dobro računarico sprejme Ilija Predović, Fram, Stajersko. Stanovanje in hrana v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe je poslati na Ilija Predović, Varaždin, Medjimurska cesta broj 3 ali Ilija Predović, Fram broj 10, Stajersko. 515

DVA MIZARJA

sprejem takoj za stavbeno delo proti dobri plači. Mat. Rakuša, mizar. Velika Nedelja. 527

DVA MIZARSKA POMOČNIKA, DOBRO IZVEŽBANA V POHIŠTVE, NIH IZDELKIH

se sprejmeta, hrana in stanovanje v hiši, plača 5—10 kron na uro. Delo stalno. Farni Rožanc, mizarstvo v Predvorju. 528

Razno:

LEPO STANOVANJE V MARIBORU.

obstoječe iz 4 sob z vsemi pritlikinami, so zamenja za enako stanovanje ali enodružinsko hišo v Celju. Pismene ponudbe na prokurista A. G., Maribor, Stolna ulica 1/L.

POZOR POSESTNIKI!

8000 K nagrade dam onemu, kdor mi poda piše menico za 50.000 K za dobo par let na obrt. Cenjene ponudbe pod »nagrada« na upravo lista. 519

LEPA TRGOVINA V MARIBORU

je za oddati. Vpraša se pri Jos. Princič, Maribor, Solska ulica 4. 520

TRGOVSKI LOKAL

v sredini mesta, tudi na dvorišču, eventuelno prazna, večja soba v I. nadstropju se išče proti dobri najemini. Ponudbe na pošto predal 160. 522

INTELIGENTEN SAMEC IŠČE ME-BLOVANO SOBO.

Ponudbe pod »soba 37« na upravo tega lista. 523

OPOZARJAM CENJ. ODJEMALCE.

da sem prenesta svoje tovarniško skladišče za nadrobno prodajo iz Ilirske ulice 29 v Pred škofijo h gospej Vivod-Mozetič. Prva jugoslovanska tovarna slavnikov in klobukov, Milka Kosova, Mengeš. 526

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svoje nepozabne žene

Frančiške Požar

ki so me tolažili ob nenadomestljivi izgubi in sprejeli pokojnico k večnemu miru, izrekam srčno zahvalo.

Posebno se zahvaljujem gasilskemu društvu Zalog - Sp. Kašelj, gospodom uradnikom obratnega ravnateljstva južne železnice, kontrolorju Fistru, višjemu revidentu Koniču, revidentu Vebru, železniškemu osobju postaje Zalog, g. nadučitelju Miheleču, podpregledniku finančne kontrole v pokoji, g. Troštu in vsem iz bližnje okolice.

Ciril Požar, Zalog.

Ustanovljeno leta 1896. Ustanovljeno leta 1896.
Mednarodni transport **Antonie Biancheri & Co., Postojna.**
Centrala: Ponteba.
Podružnice: Postojna (Poštni predal 17); Villach (Poštni predal 51).
Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.
ODPREMA VSAKE VRSTE BLAGA.
SPECIJELNA ODPREMA ŽIVIL IN ZAKLANE ŽIVINE V KATERIKOLI KRAJ.

Dne 26. marca popoldne ob 4. uri se proda iz proste roke
hotel „Triglav“ na Jesenicah, Gorenjsko
Lepa prilika za podjetnike.
Morebitna pojasnila daje:
M. Žigon, Škofjaloka.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD V LJUBLJANI
Marijin trg 8. Podružnica v Murski Soboti.
Hranilne vloge **4 1/2 %** brez odbitka rentnega obrestuje s **4 2/3 %** in invalidnega davka.
Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom pošto-čekovnega urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvu itd.

Kostanjevles

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi

J. Pogačnik, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 1./1.
Posredovalci se dobro plačajo.

Lokomobil 24 PH

(halbstabil)

ima za oddati v popolnoma dobrem in obrata zmožnem stanju

Ferd. Jergitsch
Söhne v Celovcu.

Išče se

trgovski lokal

eventuelno velika prazna soba v prvem nadstropju (lahko tudi na dvorišču) najraje v sredini mesta proti visoki najemini. Ponudbe pod »trgovski lokal« na anončno družbo Aloma Company Ljubljana, Kongresni trg 3.

POZOR!

Šivalni stroji so dospeli v vseh opre mah za rodbinsko in obrtno rabo, istotam za čevljarje in krojače.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh niansah tovarna:
J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče:

Šelenburgova ulica šte. 4.

Podružnice:

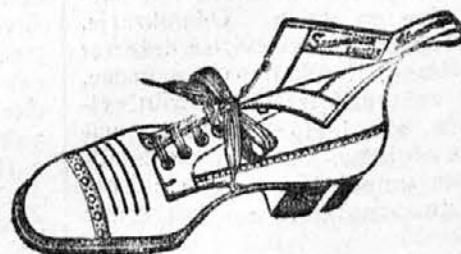
Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Ne zamudite prilike

ter si nabavite obutev katero vam nudi v veliki izbiri, po še starih, ugodnih nizkih cenah, dokler zaloga ne poide, trdka

ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg 26.

FR. GOVEKAR „SVITANJE“

zgodovinski roman s šestimi ilustracijami se dobi v „Zvezni knjigarni“ v Ljubljani. Cena broširana Din. 20, vezana Din. 25.